

Socijalni pomenki.

(Piše dr. Ivan Ev. Krek.)

(Dalje.)

Socijalizem na Ruskem. Kamorkoli so zmagonosno stopila kopita Napoleonovih konjиков, tam so se tudi odprla vrata idejam francoske revolucije. Z Napoleona I. zmagami se je pričela na evropski celini

Janez Gutenberg.

borba za politiško svobodo in ž njo vred se je tudi vzbujal socijalizem. Veliki Korz je sicer padel, a sledi njegovih zmag so ostale; njegove krvave poti po Evropi imajo v silnem liberalnem gibanju, v njegovih revolucijah in v popolnih izpremembah državnih vladalnih oblik trajne spominke. Vse krščanske evropske države jih poznajo; samo Rusija ne, ker je ravno ruska zemlja in njeno ljudstvo v lepi zvezi siloma zavrnila predrznega Francoza in s tem tudi zaprla svoje meje njegovim idejam.

Ruska zmaga nad Napoleonom je utrdila, ali pravzaprav vzbudila zaupanje v carjevo samodržstvo, in čim bolj se je v drugi Evropi bila borba za politiško svobodo, tem krepkeje se je v Rusiji dvigal absolutizem. Nikolaj I. je bil celo življenje najsijajnejši izraz mržnje proti gnilemu zapadu in nepremagljive ruske samozvesti. Njegov sin Aleksander II. in vnuk Aleksander III. sta v tem oziru hodila po njegovih stopinjah.

Ravno tako mišljenje je navdajalo tudi vodilne ruske izobražence; zato pa vidimo, da ob vstopu v 20. vek Rusija še vedno vzdržuje svojo vladavino. Socijalni demokratje dobro vedó, da že bivanje take države v Evropi močno zadržuje njihov razvoj tem bolj, ker ima po prostranosti in legi, pa tudi po notranjem razvitku ogromen vpliv na vse druge. Zato tudi neprestano, s posebno silo zabavljajo Rusiji in se trudijo, da bi si v njeni sredi dobili zaveznikov.

Splošno javno mnenje je še danes na Ruskem odločno nasprotno socijalizmu. Še liberalno gibanje s svojim glasilom „Ruskiya vjedomosti“ ne more toliko napredovati, da bi si priborilo znaten vpliv v javnosti; tem slabše se godi socijalizmu. S tem pa ne trdimo, da nima ruska država nobenih socijalistov, ali da bo mogoče za trajno brezčvrstih družabnih preosnov zatirati njihov razvoj in njihovo moč. Divja oblika nihilizma, v kateri se je najpreje pojavil ruski socijalizem, je zahtevala obilo žrtev. Že o Nikolaju I. se trdi, da je umrl za strupom. Aleksandra II. žalostna smrt je znana; nihilisti so mu vrgli bombo pod voz, in še tisti dan je umrl v groznih mukah. O Aleksandru III. se tudi govori, da si je nakopal bolezen na ledvicah, zaradi katere je umrl, pri železniški nesreči na Borkah in da je bila ta nesreča delo ruskih revolucioncev.¹

¹ Pr. Boljezn' i smert' Aleksandra III. Pravdivja zamjetki. London 1900 str. 7. V ti knjižici, iz-